

T.C.
DEVLET BAKANLIĞISAYI : B.02.0.007.00/ 366
KONU :Yazılı Soru Önergesi

10.1.3./2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 26.02.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6989-11769/24929 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Batman Milletvekili Sayın Ayla AKAT ATA'ya ait 7/6989 esas nolu yazılı soru önergesi hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nihat ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:**Gereği :**

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

7/6989 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR

Dünyada ve ülkemizde kadına yönelik şiddetin ana sebebini, kadın ve erkek arasındaki eşitsizliğin ve ayrımcılığın giderilememesi oluşturmaktadır. 2008 AB Türkiye İlerleme Raporu'na göre, kadınlara karşı aile içi şiddetin halen yaygın bir şekilde uygulanmaya devam ettiği rapor edilmektedir. Aile içi şiddete maruz kalan kadınlara yönelik daha fazla sığınak açılması ve hizmetlerin geliştirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Cinsiyet eşitliğini taahhüt altına alan, yasal çerçevenin düzenlendiği ancak yapılan düzenlemelerin sosyal bir gerçekliğe dönüştürülebilmesi için, daha fazla çaba sarf edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Yine Birleşmiş Milletler İnsani Kalkınma Raporlarında yer alan ve 1997 yılından bu yana hesaplanan Toplumsal Cinsiyet Geliştirme Eksenli Gelişme Endeksi ve Toplumsal Cinsiyet Güçlendirme Endeksine göre Türkiye’de kadın erkek eşitliğine ilişkin gerçek bir ilerleme olmadığı ve bu alandaki gelişmelerin yetersiz kaldığı belirtilmektedir.

Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında 4320 Sayılı Ailenin Korunması Kanunu, Ceza Kanunu ve Medeni Kanunun yeniden şekillendirilmesi ve 2006/16 Sayılı Başbakanlık Genelgesi gibi düzenlemeler yapılmış; ancak tüm bunlar uygulamada somut olarak karşılığını bulamamaktadır.

TC Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığı'nın 2006-2007 ve 2008 asayiş raporuna göre, polisin sorumluluk alanında güvenlik güçlerine yansıyan veriler 2006 yılında 17 bin 64; 2007 yılında 22 bin 330; 2008 ilk sekiz ayında ise 13 bin 421 "aile fertlerine kötü muamele" vakası yaşanmıştır. Yapılan araştırmalar ve çalışmalarda Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelenin yetersiz kaldığı yönündedir.

Konuyla ilgili olarak Batman İl Merkezi, İlçeleri ve Köylerinde;

SORULAR :

- 1) 2000 -2008 yılları arasında kaç kadın şiddete maruz kalmıştır? Yine şiddet gördüğü için başvuruda bulunan kadınların kaç 18 yaşın altında ve kaç 18 yaşın üstündedir? Şiddete uğrayan 18 yaşın altındaki kadınlar için ne tür önlemler alınmaktadır?**
- 2) 4320 Sayılı Kanun'la devlet, aile içi şiddetin varlığını kabul etmiş ve önlenmesi için yükümlülükler üstlenmiştir. Bu kanun çerçevesinde şiddete maruz kalan kadınların başvurularına ilişkin veriler nelerdir? Şiddet uygulayan kişilerden kaç 18 yaşın altında ve kaç 18 yaşın üstündedir? Şiddet uygulayan kişilerin kimlik bilgileri nedir? Şiddet uygulayan kişilerin meslekleri, eğitim durumları, gelir düzeyleri, sosyal yaşamı, aile yapısı, diğer faktörler nelerdir? Şiddet uygulayan kişilerin psikolojik durumu, davranışları, tutumları, değerleri, inançları, kültürleri, dil konuşmaları, etnik kökenleri, dinleri, mezhepleri, siyasi görüşleri, diğer özellikleri nelerdir? Şiddet uygulayan kişilerin suçları, cezaları, hapis süreleri, tahvil şartları, denetim şartları, diğer sonuçları nelerdir? Şiddet uygulayan kişilerin rehabilitasyon programlarına katılmaları, tedavi almaları, destek gruplarına katılmaları, diğer tedbirler nelerdir? Şiddet uygulayan kişilerin toplum hayatına geri dönüşleri, sosyal ilişkileri, aile hayatları, diğer sonuçları nelerdir?**
- 3) Kaç kişi hakkında dava açılmıştır? Bu davaların sonucunda şiddet uygulayan kişilere karşı ne tür tedbirler alınmıştır?**

- 4) 4320 Sayılı Kanun'un 1. maddesinin "Bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması" ile ilgili (1) bendi kapsamında, şiddet uygulayan kaç kişi bir sağlık kuruluşuna muayene ve tedavi için başvurmuştur?
- 5) Kadın ve erkek arasındaki eşişsizliği gidermek ve kadına yönelik şiddetin nlenmesine karşı bilinç yaratmak için Batman il ve ilçelerinde yürütülen çalışmalar var mıdır? Var ise bu çalışmaların kapsamı ve içeriği nedir? -

CEVAPLAR :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığına bağlı Sosyal Hizmetler ve ocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

şiddet gören kadın sayılarının içişleri Bakanlığından alınabileceği düşünülmektedir. Ancak Kurumumuz 18 yaş altı kız çocuklarına yönelik çalışmalarını ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde planlamakta ve uygulamaktadır. Korunma ihtiyaı içinde olan (şiddete uğrayan) ocukla ilgili ocuk Koruma Kanununun 5inci maddesinin 1inci fıkrasında belirtilen uygun tedbir kararlarının mahkemece alınması sağlanmakta, uygun kuruluşlara yerleştirilmekte ve aileye danışmanlık tedbiri kararı hükmedilmiş ise aile ile bu çerçevede çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca yine aynı Kanunun 7nci maddesinin 7nci fıkrası uyarınca mahkemeden, korunma ihtiyaı olan ocuk hakkında, koruyucu ve destekleyici tedbir kararının yanında 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre velayet, vesayet, kayyım, nafaka ve kişişel ilişi kurulması hususlarında da karar verme talep edilmektedir. Bununla birlikte 2828 Sayılı Kanuna eklenen yeni tanımla birlikte suç mağduru, duygusal, cinsel ve/veya fiziksel istismara uğramış çocuklara yönelik "*Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezleri*" açılmış olup, yaygınlaştırma çalışmaları sürdürülmektedir.

Batman ilinde Genel Müdürlüğümüze bağlı olarak hizmet vermekte olan Toplum Merkezlerinin "Kadın ve ocuklara Yönelik şiddet Hareketleri, Tre ve Namus Cinayetlerinin nlenmesi" konulu 2006/17 Nolu Başbakanlık genelgesi kapsamında düzenlenen son 3 aylık (Ekim, Kasım, Aralık) alışma raporunda da belirtildiği üzere;

✓ Genelge kapsamında zararlı gelenek ve görenekler ile topluma yerleşik n kabullerin eğitim programları ile tersine çevrilmesi, kadınların kendilerini toplumda daha iyi ifade edilebilmeleri, ekonomik bağımsızlıklarını elde edebilmeleri amacıyla toplum merkezlerinde çeşitli kurslar açılmıştır. Bu kurslardan;

-Okur Yazarlık Kursu 119 kadın

-Bilgisayar Kursu 94 kadın

-Ev Ekonomisi Kursu 120 kadın

-Ahşap Boyama Kursu 20 kadın

-Halıcılık, dikiş, hazır giyim, makine nakışları ve kırkyama kursundan 485 kadın yararlanmıştır.

✓ Kadının sosyo- ekonomik yaşama katılımının sağlanması projesi kapsamında 124 kadına 100 TL, 214 kadına ise 7 ay süresince 50 TL nakdi yardım desteği verilmiştir.

✓ İlköğretimi dışarıdan bitirme sınavına giren 19 kadının sınav harç ücretlerinin karşılanması sağlanmıştır.

✓ Bölgesel sorun olan berdel, başlık parası, erken evlilik, kuma, köyden kente göç gibi konuların ülke gündemine taşınması için NTV bürosunun yapmış olduğu yayınlara toplum merkezlerinden hizmet alan ve bu bölgede yaşayan kişilerin katılımları sağlanmıştır. Bu bağlamda katılımcılar kendi sorunlarını dile getirerek hem sorunlarının farkına varmaları sağlanmış, hem de bilinç düzeyleri gelişmiş ve kendilerine olan güvenleri artmıştır.

✓ Kadının toplum içindeki statüsünün güçlendirilmesi ve aile içindeki değeri ve önemine yönelik seminerler düzenlenmiştir.

Batman Barosu ve İl Emniyet Müdürlüğü ile yapılan protokol sonucunda toplum merkezinden hizmet alan kadınlara hukuk eğitimi, kadına uygulanan şiddet, aile içi şiddet yurttaşlık ve vatandaşlık eğitimi konularında bilgilendirilmesi ve kadınların vatandaşlık haklarından başlayarak insan haklarını ve bu hakların nasıl kullanılacağına öğretilmesine yönelik çalışmaların 2009 yılında yapılması planlanmıştır.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kadına yönelik şiddet, kadınları en temel insan haklarından ve temel özgürlüklerinden mahrum eden, sağlıklarını olumsuz etkileyen, sosyal ve ekonomik yaşama etkin katılmasını engelleyen ciddi bir toplumsal sorundur.

Hükümet olarak gerek uluslararası taahhütleri gerekse kadına yönelik şiddetin ülkedeki yaygınlığını dikkate alarak kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve mağdurların korunması amacıyla her alanda yasal ve idari tedbirler alarak topyekûn bir mücadele başlatmıştır.

Ancak ülkemizde kadına yönelik şiddet konusunda ulusal düzeyde veri eksikliği olması bu alanda politikaların stratejilerin ve programların geliştirilmesinin önünde büyük bir engel oluşturmıştır. Bu ihtiyaç nedeniyle Avrupa Birliği 2005 yılı Katılım Öncesi Mali Yardım Programı kapsamında finanse edilen ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce yürütülen "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması" tamamlanmıştır.

Söz konusu Araştırma, kadınların yaşadığı aile içi şiddetin yaygınlığı, şiddet biçimleri, neden ve sonuçları ile risk faktörlerinin anlaşılması amacıyla ülke çapında yürütülmüş en kapsamlı araştırmadır. Araştırma ile kadına yönelik aile içi şiddetle daha etkili mücadele etmek için politika oluşturulmasına ve programların gerçekleştirilmesine imkan sağlayacak ulusal düzeyde veri elde edilmiş, kadınların yaşadığı şiddetin yaygınlığı konusunda durum tespiti yapılmasına olanak sağlanmıştır.

Araştırma, Türkiye'de yaşayan kadınların halen evli oldukları, bir dönem evli oldukları ya da evli gibi birlikte yaşadıkları erkekler tarafından maruz kaldıkları şiddet biçimlerinin yaygınlığını göstermektedir. Fiziksel ve cinsel şiddet ile duygusal ve ekonomik şiddet/istismar konularındaki bilgiler kadınların yaşadıkları yerleşim yeri, bölge, eğitim düzeyi, refah düzeyi ve yaş gibi temel özellikleri çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Araştırma kapsamında, kadınların yaşadıkları fiziksel şiddeti ölçebilmek amacıyla fiziksel şiddet içeren belirli davranışlara maruz kalıp kalmadıkları sorulmuştur.

Soru Önergesinde sorulan Batman ve ilçeleri; Güneydoğu Anadolu Bölgesi verileri kapsamında ele alındığında;

- Yaşamlarının her hangi bir döneminde eşi veya birlikte olduğu kişi(ler)den fiziksel şiddet gören kadınların oranı %48 iken, son 12 ay içinde şiddet gören kadınların oranı ise %19'dur.
- Eşi veya birlikte olduğu kişi(ler)den orta ve ağır derecede fiziksel şiddet yaşamış kadınların oranı her biri için %24'tür.
- Eşi veya birlikte olduğu kişilerden cinsel şiddet yaşamış kadınlardan yaşamın her hangi bir döneminde şiddet görenlerin oranı %20, son 12 ay içerisinde ise %13'tür.
- Fiziksel veya cinsel şiddet sonucu yaralanmalar açısından oran % 24'ü göstermektedir.
- Gebelikte fiziksel şiddet gören kadınların oranı %13'tür.
- Şiddet yaşamış ve yaşamamış kadınlar arasında genel sağlık durumunu "kötü" veya "çok kötü" olarak beyan eden kadınlardan, fiziksel veya cinsel şiddet yaşamamış olanların oranı %16 iken, fiziksel veya cinsel şiddet yaşamış olanların oranı ise %32'dir.

- Yaşamının her hangi bir döneminde hayatlarına son vermeyi düşünmüş kadınlardan fiziksel veya cinsel şiddet yaşamamış olanların oranı %15, cinsel şiddet yaşamış olanların oranı ise %38'dir.
- Yaşamının her hangi bir döneminde hayatlarına son vermeyi denemiş kadınların fiziksel veya cinsel şiddet yaşamamış olanlarının oranı %3, cinsel şiddet yaşamış olanların oranı ise %15'dir.

Yargıya intikal etmiş olan davaların nitelikleri, sayısı, sonuçlananlara ilişkin tüm bilgiler Adalet Bakanlığı Adli Sicil İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından tutulmakta ve web sayfalarında yer almaktadır. Web sayfasından 27.11.2008 tarihinde belirtilen bilgiler kapsamında 2003-2007 yılı sonu itibariyle Ailenin Korunmasına ilişkin olarak 2003 öncesi 1, 2004 yılında 3, 2005 yılında 7, 2006 yılında 247, 2007 yılında 2896 olmak üzere toplam 3154 kararın verildiği belirtilmektedir.

Bu davalara ilişkin olarak davacı sayısının 3443, davalı sayısının ise 3814 olduğu açıklanmıştır.

Kararların içeriğine ilişkin bilgilerin Adalet Bakanlığı Adli Sicil İstatistik Genel Müdürlüğünden temin edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2007-2008 yıllarında yürütülen "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi" kapsamında ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerine toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri verilmiştir. Söz konusu eğitimler 2009-2010 yıllarında da ülke genelinde yaygınlaştırılarak sürdürülecektir. Bu kapsamda Batman İli ve ilçelerinde bulunan kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin de bahsi geçen eğitim programlarına dahil edilmesi planlanmaktadır.

Diğer taraftan bilindiği üzere 4 Temmuz 2006 tarihinde 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayınlanmıştır. Genelgenin "Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler" bölümünde kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda koordinatör kurum olarak Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü belirlenmiştir. Söz konusu koordinasyon görevi çerçevesinde Genelge'de belirlenen sorumlu kuruluşlar ve işbirliği kuruluşlarının bu kapsamda gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin bilgileri üçer aylık periyotlar halinde izlemektedir.

Söz konusu bilgiler incelendiğinde Batman İli ve ilçelerinde aşağıdaki faaliyetlerin gerçekleştirildiği gözlenmektedir:

- Batman Valiliği ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlar tarafından, kadının aile ve toplum içindeki statüsünün yükseltilmesi ve üretken hale getirilmesi amacıyla "Kadınlara Yönelik Gelir Getirici Meslek Edindirme (Halıcılık, Okuma- Yazma, Bilgisayar vb.)" kursları açılmıştır.
- Yeni Türk Ceza Kanunu, kadınların vatandaşlık ve insan hakları, bu hakların nasıl kullanılacağı, töre ve namus cinayetleri ve kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele konuları ile zararlı gelenek ve göreneklerin ortadan kaldırılmasına yönelik eğitim programları sürdürülmektedir.
- Kadının toplum içindeki konumunun güçlendirilmesi, aile içindeki değeri ve önemine yönelik seminerler düzenlenmektedir.
- Cami imamları tarafından konuya ilişkin halkı bilinçlendirici vaazlar verilmektedir.
- Dicle Üniversitesi tarafından "Batman İlinde Kadın İntiharlarının Sosyolojik Çözümlemesi" başlığı altında bir saha araştırması sürdürülmektedir.
- İçişleri Bakanlığı tarafından, aralarında Batman'ında bulunduğu 11 ilde İstanbul İl Emniyet Müdürlüklerinin Cinayet Büro Amirlerinin katılımıyla "Töre ve Namus Cinayetleri Atölye Çalışması" düzenlenmiştir.

- GAP İdaresi tarafından, GAP Bölgesinde (Mardin, Diyarbakır, Srt, Batman, Şanlıurfa, Gaziantep, Kilis, Şırnak ve Adıyaman) muhtar ve imamlara yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri verilmiştir.

GAP İdaresi tarafından, ilgili kurum/kuruluş, yerel yönetim ve STK'larla işbirliği içinde sosyal altyapının geliştirilmesine, kadınların, gençlerin ve çocukların toplumsal kalkınmaya aktif katılımlarını sağlamaya yönelik faaliyetler yürütülmektedir. Bölge'deki genç kız ve kadınların durumlarının iyileştirilmesine yönelik sosyal ve gelir getirici beceri kazandırıcı programların yürütüldüğü, GAP İdaresine bağlı Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM), faaliyetlerini Batman ilinde de sürdürmektedir. Her yıl çoğunluğu genç kız ve kadın olmak üzere ortalama 10.000 kişi ÇATOM programlarına katılmakta, 50-60 bin kişi ise ÇATOM'lar aracılığıyla düzenlenen etkinlik ve hizmetlerden yararlanmaktadır. Düzenlenen gelir getirici programlara her yıl ortalama 3.000'in üzerinde genç kız/kadın katılmakta; üretilen ürünler sipariş üzerine, sergi, kermes, fuar vb. yollarla satışa sunulmaktadır. ÇATOM'larda son 5 yıldır ortalama 150-200 genç kız/kadın iş bularak çalışma hayatına atılmaktadır. Yine GAP İdaresi tarafından yürütülen, Topluma Dayalı Ana Çocuk Sağlığı Projesi kapsamında gerçekleştirilen saha çalışmalarıyla kadınlara ateş, ilk yardım, gebelikte beslenme, bebek beslenmesi, vb konularda bilgi verilmiştir. Uygulama illerinden biri de Batman olan Proje ile bugüne kadar 24.379 kadına ulaşılmıştır.

Saygılarımla.

Nimek ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı